

A Schlotterbeck (Réthy) – Vidovszky családregény II. fejezete

A Schlotterbeck-ek vándorlása Tübingentől Stetten im Remstal-ig (1650-1706.)

1. ábra: Calw főtere napjainkban (RI, 2024)

Megjegyzés

- A Bevezetés,
- a Rövidítések jegyzéke és
- a Felhasznált Irodalom

felsorolása az I. fejezet elején található.

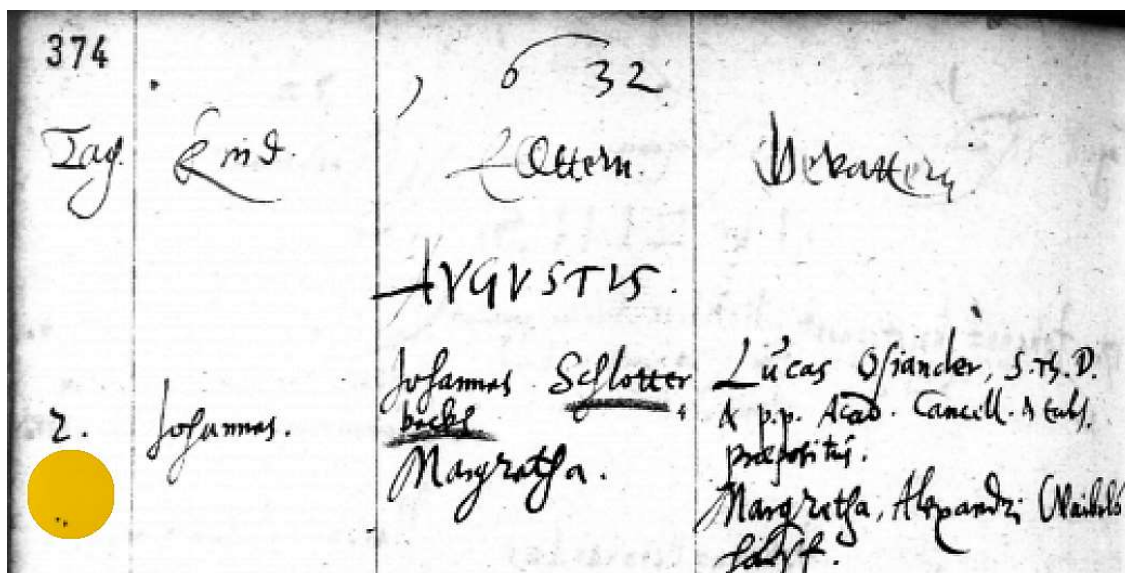
A sárga fedőszín a közvetlen őseinkre utal.

A jelen v2 változat elsősorban a források pontosítását tartalmazza. Szintén feldolgozásra kerültek a 2024. évi nagy Baden-Württemberg-i körút során szerzett ismeretek, fényképek.

G-06 Johannes Schlotterbeck

FS: K27G-64D
K: 01 03 01 06 01 07 00 00 00 00 00
Sz: Tübingen, 1632. augusztus 2.
A.n.: **Margareta Pfuderer**
F.: **Barbara Jenisch** (* Calw, 1633. körül, + Öschelbronn, 1700)
E: Tübingen, 1653.
H: Öschelbronn, 1687. május 7.

Feltűnő, hogy Johannes már a harmadik testvér, akinek a keresztaja Lucas Oliander volt. Ez azért érdekes, mert Johannes apja és nagyapja is cipőkészítő, Oliander meg elismert professzor volt.

2. ábra: Johannes Schlotterbeck keresztelési anyakönyve Tübingenből¹

¹ Württemberg: Landeskirchliches Archiv Stuttgart > Dekanat Tübingen > Tübingen > Taufregister 1614-1640 Band 4, Bild 196
<https://www.archion.de/de/> (fizetős)

Johannes az az ősapánk, aki a Schlotterbeck család 100-150 évnyi tübingeni tartózkodása után elhagyta a szülővárosát és evangélikus lelkészként dolgozott legalább négy különböző helyen.

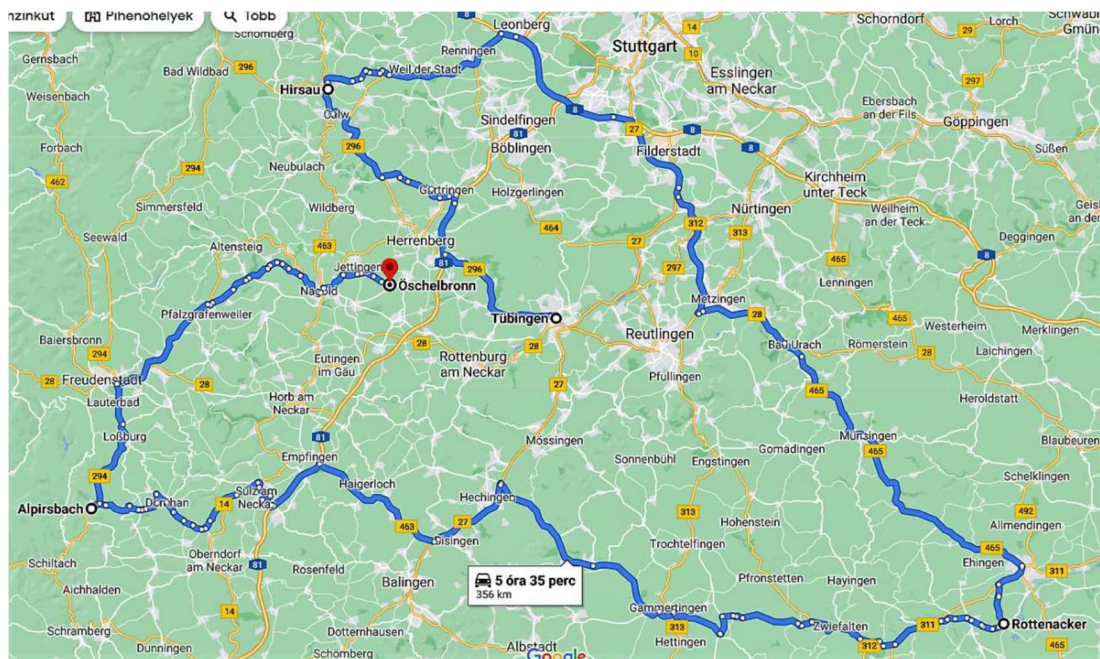
Életrajza:

- Imm. Tübingen 24.7.1648,
- B. 19.8.1649,
- Stip. Mai 1650,
- M. 21.8.1651,
- V[ikar] Hirsau 1652,
- FC 5.8.1653 (Schlotterbeccius),
- Pf[arrer]
 - Rottenacker 1653,
 - Alpirsbach 1656,
 - Öschelbronn bei Herrenberg 1663-+²

Az is feltűnő és mai szemmel szokatlan, hogy Johannes

- 16 évesen kezdte az egyetemet,
- 19 évesen szerzett mesteri címet,
- 20 évesen már lelkész gyakornok,
- 21 évesen lelkész volt és
- 21 évesen meg is nősült.

Az alábbi térkép négy működési állomását mutatja be:

3. ábra: Johannes Schlotterbeck működési állomásai

² WKGO, 2024. augusztus 25.

<https://wkgo.de/wkgo/src/pfarrbuch/cms/index/7197>

Mit tudhatunk az érintett településekről?

Hirsau (1652-1653)

Hirsau 1975-ig önálló település volt, azóta a járási központ Calw városrésze a Feketeerdő északi részén, a Nagold völgyében. Jelenleg 2.191 lakosa van és jó-levegős gyógyhelynek („Luftkurort”) számít.

Hirsau a középkorban kiemelkedő egyházi központ volt. 1082-91. között itt épült az akkori német területek legnagyobb kolostora és román stílusú, három hajós, majdnem 100 méter hosszú bazilikája. Hirsau ekkor a franciaországi Cluny-ból kiinduló egyházi reformmozgalom német támaszpontja volt.

4. ábra: A színezett fénykép a völgyről és a településből 1907-ben készült.

Mária kápolna

Hirsau az 1450-es kolostori reform következtében gazdasági és szellemi fellendülést élt meg. Johannes II Hanssmann apát 1508 és 1516 között építhette meg a kápolnát a betegek számára. Martin von Urach építőmester a kápolnát a káptalantól keletre és a kórháztól északra helyezte el. Mint sok más református bencés kolostor, köztük az Alpirsbachi kolostor, a francia Cluny kolostor példáját követte. A kórházi kápolnát a Szűzanyának szentelték - Hirsau itt is Cluny példáját követte.

A magas, kétszintes, késő gótikus stílusú épület egykor betegkápolnának és könyvtárnak szolgált. Ma Hirsau evangélikus plébániatemploma.

A középkori kolostorok könyvtárát gyakran az armariumban, a könyvkamrában helyezték el. Ez általában a földszinten és a sekrestye közvetlen közelében volt. A XV. században – a kolostori könyvtárak ekkor már sokkal kiterjedtebbek voltak – a könyvtárszoba gyakran a Szent Mária-kápolna felső szintjén volt. Ennek két oka volt: mivel a Szent Mária-kápolna a betegek kápolnája volt, általában

közvetlenül a káptalan, a templom és a gyengélkedő mellett helyezkedett el, és a könyveket biztonságosan tárolták a felső emeleten.

1692-ben – a pfalzi örökösödési háború (más néven az augsburgi liga háborúja) – során a francia csapatok a kolostort, a templomot és a kastélyt fölgyújtották és lerombolták. Egyedül a későgótikus ékszernek („Schmuckstück”) nevezett Marienkapelle (Mária kápolna, a következő fényképen) élte túl a pusztítást, ahol napjainkban is az evangélikus istentiszteleteket tartják.

A kápolnát 1888 és 1892 között neogótikus stílusban alakították át. A XVIII. században eltávolított boltozatos mennyezetet visszahelyezték. A nyugati oldal meghosszabbítása a rózsablakkal, és a két oldalsó lépcsőtoronnyal, amely kívülről jól felismerhető, szintén ebből az időszakból származik. A kolostor korából négy síremlék maradt fenn a belső térben, például a kápolna építőjének, Johannes II Hanssmann apátnak a sírja, akit az oltár előtt temettek el.

5. ábra: A Mária kápolna Hirsauban

A Marienkapelle belső tere ma harmonikus színeivel, mennyezetfestményeivel és fából készült szószékével nyugoz le. A gótikus ablakok közé 1970-ben egy újabb felújítás során Wolf-Dieter Kohler württembergi üvegfestő színes ablakai kerültek be. A pilasztereken a tizenkét apostol félalakja látható. Zászlókat tartanak, amelyeken a hitvallás egyes részei olvashatók.

A Péter és Pál kolostor romjai

A Szent Péter és Pál kolostorban [1091-től] időnként akár 150 szerzetes és nagyszámú laikus szerzetes is lakott.

A gazdasági és szellemi hanyatlás már a XII. században megkezdődött. Csak, amikor Hirsau 1458-ban csatlakozott egy reformmozgalomhoz, kezdett újra virágzásnak indulni. A szellemi megújulás a román stílusú kolostor modernizálásában tükröződött. Először is új kollégiumot építettek tágas szerzetesi cellákkal, mivel a szerzetesek mostantól egyéni hálószobákat kaptak. A nagyobb térnyerés érdekében a régi alaprajzra egy új, kétszintes, késő gótikus stílusú kerengőt építettek.

Hans Spryß von Zaberfeld (1420-1507) tekinthető a késő gótikus átalakítás építőmesterének. Az ő irányítása alatt épültek a kerengő keleti részei, beleértve a kórházat, valamint a déli szárny a kútházzal, és a kolostortemplom északkeleti oldalához csatolt Mindenszentek-kápolnával. Zaberfeld halála után Peter von Koblenz és munkatársai fejezték be a kolostor északi szárnyát. Végül Martin von Urach építette a XVI. század elején a Szent Mária-kápolnát.

6. ábra: A Szent Péter és Pál kolostor romjai Hirsauban

A kerengő késő gótikus díszítésének középpontjában a figurákkal díszített boltozatvégeken kívül összesen 39 festett üvegablak állt. Ezek mindegyike az 1471-ben kiadott Armenbibel egy-egy fametszetének felelt meg, és bibliai jeleneteket, valamint az Ószövetség néhány prófétáját ábrázolta zászlókkal.

Nyilvánvalónak tűnik, hogy Johannes itt ismerte meg későbbi feleségét, akinek édesapja, **Conrad Jenisch** (1605-1656) Calw-ban volt könyvelő. A városnak ekkoriban nagyjából 3.500 lakosa lehetett. Azért arra kíváncsi lennék, hogy egy ilyen szerény méretű településen hogyan működhetett és élhetett meg egy független könyvelő a XVII. század közepén? Vagy létezett Calw-ban olyan vállalat, amely önálló könyvelőt alkalmazott volna?

Calw

Calw egy közepes méretű város Baden-Württembergben, Pforzheimtől 18 kilométerre délre és Stuttgarttól 33 kilométerre nyugatra. Calw az azonos nevű járás legnagyobb városa, a környező települések gazdasági központját képezi. Calw 1976. január 1. óta nagyközség. Az Észak-Fekete-erdő régióhoz és a stuttgarti európai nagyvárosi régió peremzónájához tartozik.

Marktplatz

Érdeemes meglátogatni a történelmi piacteret. A tér legrégebbi épülete a Haus Schäberle, amely többé-kevésbé sértetlenül vészelte át a város pusztulását, valamint az 1634-es és 1692-es várostüzeket. A Marktplatz 6. szám alatti házat, ahol Hermann Hesse született, 1692-ben Johann Conrad Moseter építtette. A megvásárolt házban 1697-ben Christoph Mayer kiskereskedést rendezett be. Az épület a mai napig kereskedőházként működik.

7. ábra: Calw, Marktplatz (RI, 2024)

Városháza

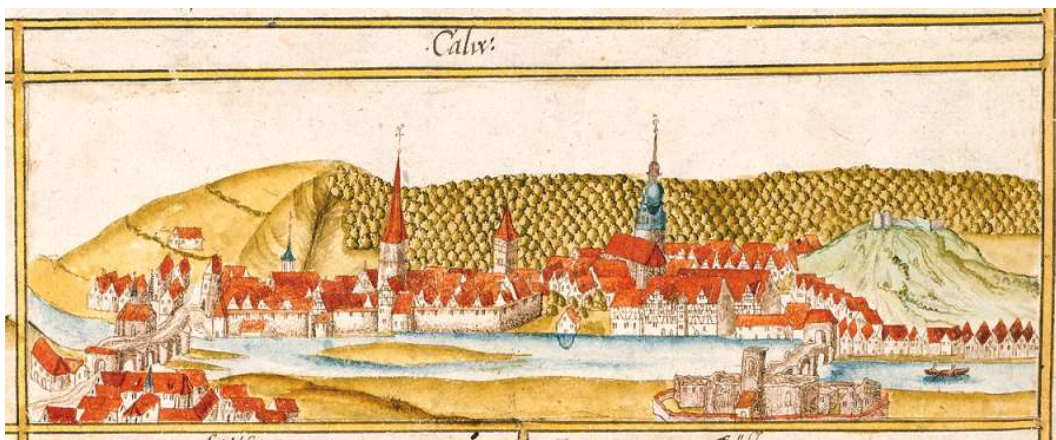
Calw városházája a Marktplatz 9 alatt található; az első városháza 1454-ben épült. A XIX. században számos felújítás és változtatás történt. A homlokzaton lévő figurákat 1929-ben adták hozzá. Ezek a város három legfontosabb feladatát szimbolizálják polgárai felé: a lovag alakja a védelmet és az igazságosságot, a faültetés a közösség gyökerezését és virágzását, valamint az anya gyermekeivel a gondoskodást jelképezi. A városháza árkádjai alatt állították fel a pécek és hentesek padjait vagy "Schranken"-eit (piaci bódéit).

Története

A város 1345-ben Württemberg vármegye része lett, és hamarosan egy hivatal székhelye lett. Még 1459 előtt latin iskolát alapítottak. Calw 1500-tól a sváb birodalmi körhöz tartozott. A XVI. században a város a württembergi hercegek nyári rezidenciája volt. 1620-ban Johann Valentin Andreae szuperintendens [magas evangélikus egyházi rang] lett Calwban, ahol komoly sikereket ért el az iskola- és szociális ellátórendszer reformjával, valamint a szegénygondozással. A mintegy 3.500 lakosú Calw ekkoriban

fele akkora volt, mint Stuttgart, és virágzó gyapjútermelésének köszönhetően a régi Württemberg egyik gazdaságilag legjelentősebb városa volt. Ugyanakkor a szegényebb lakosság körében széleskörű szociális nehézségek voltak tapasztalhatók. Andrae meggyőzte a gazdag calwi kereskedőket arról, hogy szükség van "egy keresztény, istenszerető társaság" alapítására, amely a szegényeket, a betegeket és az ifjúságot támogatná. Egy 13 férfiből és 7.100 gulden földvagyonból álló körből alakult meg az úgynevezett Calw-i Festők [valószínűleg a gyapjúfonal festőkről van szó] Alapítványa, egy szociális szervezet, amely 1923-ig működött.

A harmincéves háború alatt Calw-t a császári csapatok elfoglalták és elpusztították, miután a Württemberg-gel szövetséges svédek 1634-ben a nördlingeni csatában vereséget szenvedtek. A pfalzi örökösödési háború idején, 1692-ben a franciák ismét elfoglalták.

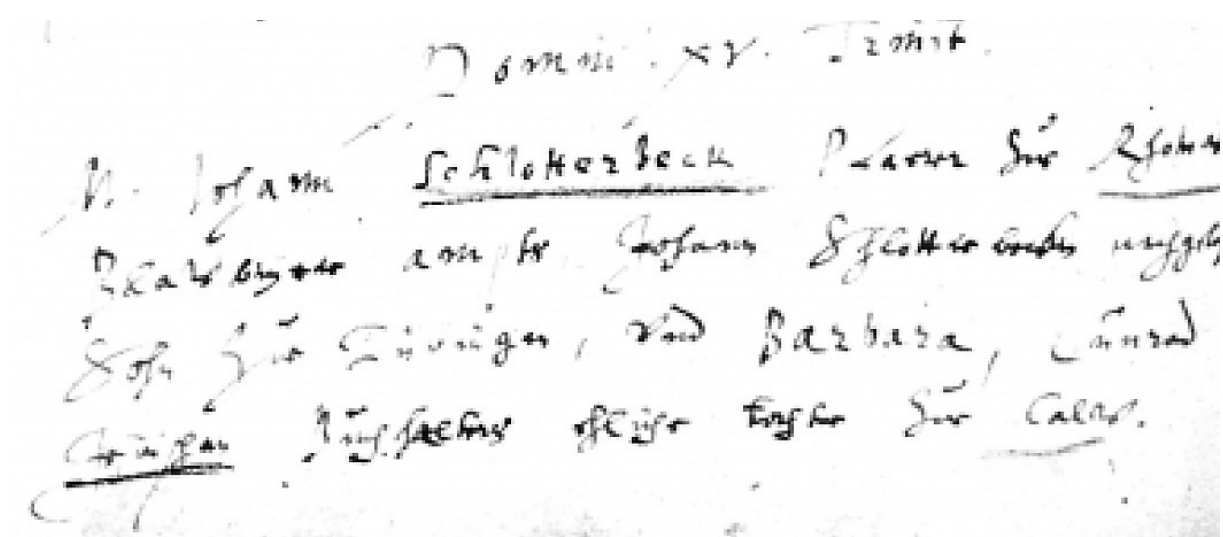
8. ábra: Calw látképe 1686-ban

A XVIII. században a fakereskedelem (tutajozás) gazdasági virágzás időszakához vezetett. 1807-ben, egy évvel a Württembergi Királyság megalapítása után, a régi württembergi Calw kerületet egyesítették a hirsau [Hirsau ma Calw egyik városrésze] kolostor kerületével.

Az evangélikus egyház

Calw eredetileg a speyeri egyházmegyéhez tartozott. 1534-től Calwban is bevezették a reformációt, mint akkoriban az egész Württembergi Hercegségben. Calw 1555-ben egy dékáni hivatal székhelye lett. Kezdetben a Maulbronn általános szuper-intendenciához, 1823-tól Tübingenhez, ma pedig a Reutlingeni prelatúrához tartozik. A korábbi calwi egyházkerület 2019. január 1-jén egyesült a korábbi Nagoldi egyházkerületével, és így létrejött a Württembergi Evangélikus Állami Egyház új Calw-Nagold egyházkerülete.

Johannes Schlotterbeck és Barbara Jenisch esküvőjére 1653-ban került sor, Tübingenben.

9. ábra: Johannes Schlotterbeck és Barbara Jenisch házassági anyakönyvi bejegyzése Tübingenben³

Rottenacker (1653-1656)

10. ábra: Az evangélikus templom Rottenackerban

³ Württemberg: Landeskirchliches Archiv Stuttgart > Dekanat Tübingen > Tübingen > Eheregister 1615-1671 Band 31, Bild 182
<https://www.archion.de/de/>

Nem tűnik túl szerencsésnek a település névválasztása, mert szószerinti fordításban „rothadt szántó”-t jelent. Talán nem véletlen, hogy a településsel foglalkozó Wikipedia cikk szerzője fontosnak tartotta megemlíteni, hogy a legfrissebb kutatások szerint (?) a település neve valójában azt a teret jelenti, ahol a lakosság összegyűlik.⁴

Rottenacker közvetlenül a Duna mellett fekszik, és az Alb-Donau járáshoz tartozik. Lakosainak száma manapság 2.195 fő. A jelenlegi evangélikus templom (a képeken) 1485-ben épült és meglehetősen egyszerűnek tűnik, különösen a hirsau bazilika után. Ugyanakkor Johannes Hirsauban még csak lelkészi gyakornok („Vikar”) volt, Rottenacker-ben viszont már felszentelt lelkész („Pfarrer”). A reformációt itt 1536-ban vezették be, tehát Johannes korában még csak 117 éves múltra tekintett vissza az egyházi „rendszerátalakítás”.

A rottenackeri parasztek komoly szerepet játszottak az 1525. évi parasztfelkelésben. Nagyjából száz évvel később a település megszervezte a harmincéves háborút is (1618-1648.). 1634-ra a település teljesen elnéptelenedett, és az első új lakosok csak évek múlva kezdtek letelepedni. Érdekes, hogy 1648. után (ez a harmincéves háborút lezáró vesztfáliai békekötés éve) sok svájci költözött Rottenackerba.

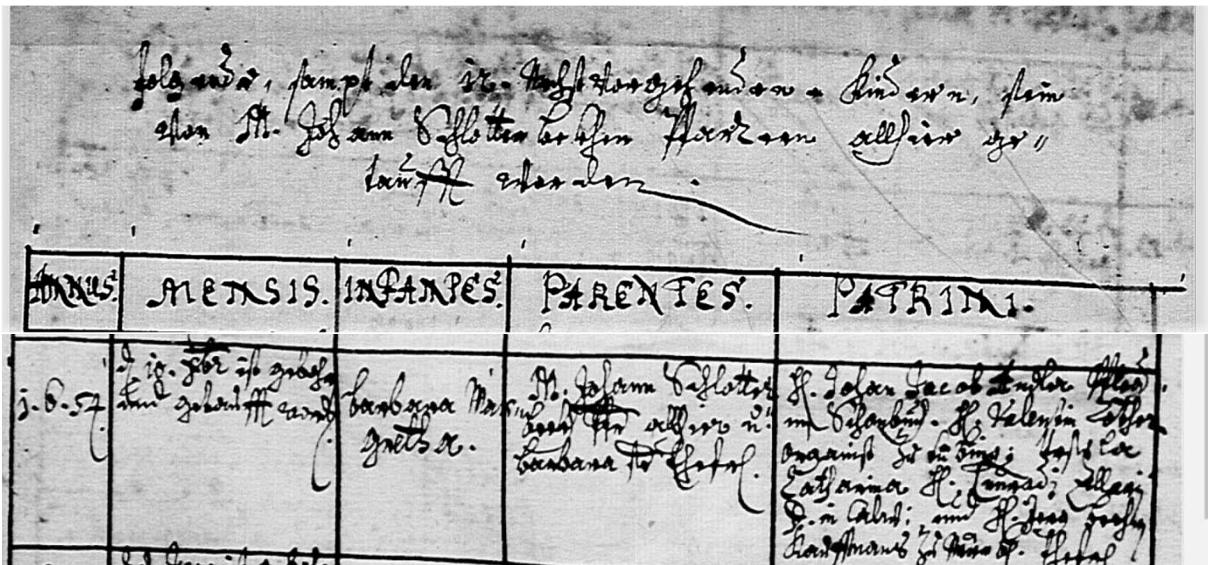
Hírnévre a XIX. század elején tett szert a falu, amikor időlegesen a württembergi radikális pietizmus központja lett.

11. ábra: A rottenackeri evangélikus templom belseje

⁴ Wikipedia, 2024. augusztus 26.
<https://de.wikipedia.org/wiki/Rottenacker>

Megtaláltam a rottenackeri anyakönyvet („Miscbuch”) Johannes Schlotterbeck idejéből, benne az ő említését, valamint első gyermekének, Barbara Margarethe-nek a keresztelési anyakönyvét (1654. december 10.)

Alpirsbach (1656-1663)

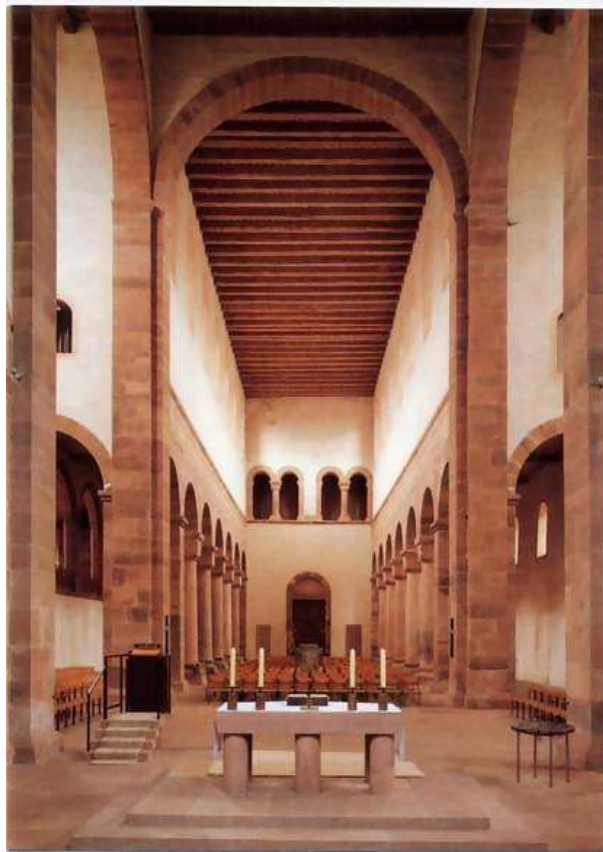
Johannes Schlotterbeck következő állomása a Fekete-erdő északi részén található, a freudenstadti járáshoz tartozó, ma több, mint 6.000 lakossal rendelkező Alpirsbach volt.

12. ábra: Evangélikus templom, Alpirsbach

Alig pár évvel a hirsai kolostor felépítése után, 1095-ben itt is bencés kolostor épült. A két kolostor közötti kapcsolat annyira szoros volt, hogy a második és harmadik alpirsbachi apát Hirsauból érkezett.

A reformáció küzdelmei során 1535-ben a bencés kolostort megszüntették, bár a harmincéves háború során 1629-31. és 1634-48. között még időlegesen visszatértek a katolikus szerzetesek.

13. ábra: A templom belseje⁵

A képeken a háromhajós, kereszt alaprajzú román stílusú bazilika, amit 1128-ban Szent Miklós tiszteletére szenteltek fel. (A külső fényképen csak a torony és a kereszt-hajó látszik.)

⁵ Wikipedia, 2024. augusztus 26.

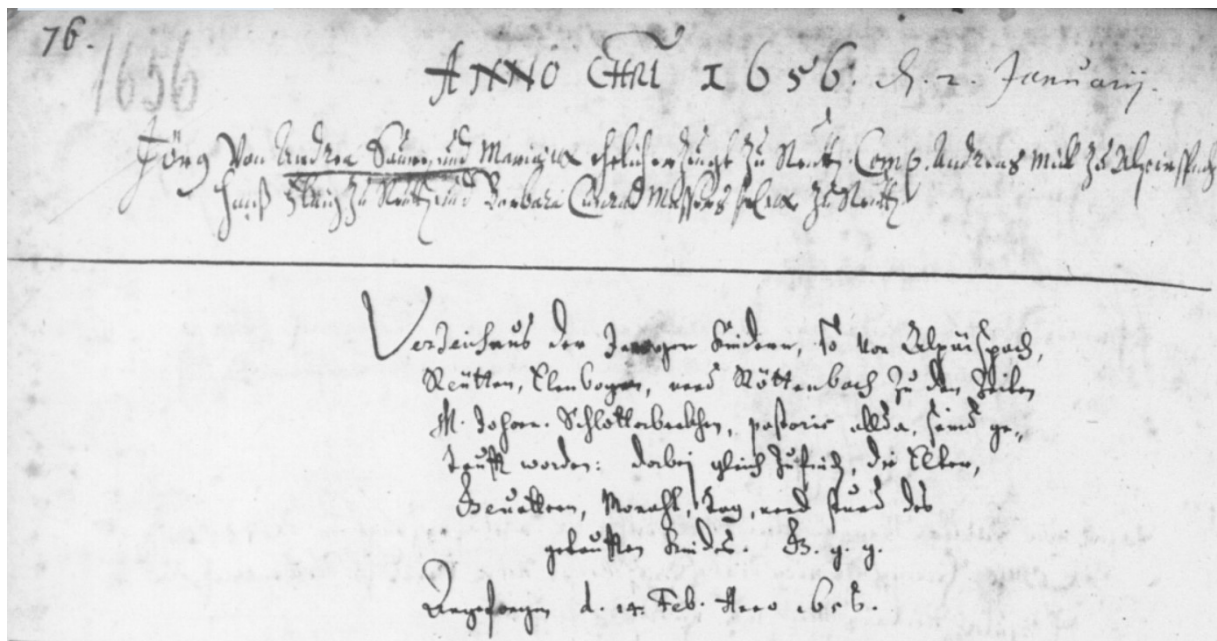
https://ru.m.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Alpirsbach_Kloster_Kirche_in-nen.jpg

A mai napig működik a kolostor sörfőzdéje:

14. Alpirsbacher Klosterbräu (RI, 2024)

Lent Johannes Schlotterbeck „beiktatása” 1656-ban az anyakönyvben.

Németül:

„Verzeichnus der jungen Kinder, so von Alpürsbach, Reütten, Elenbogen und Röttenbach zu den Zeiten M. Johan. Schlotterbeckhes, pastoris allda, sind getaufft worden: dabei gleich zu finden, die Elter, Gevattern, Monaht, Tag, und Stund des getaufften Kindes. Gott gebe Glück.

Angefangen den 14. Feb. Anno 1656.”

Magyarul:

Azon alpirsbachi, reutteni, elenbogeni és röttenbachi kisgyermekjek jegyzéke, akiket M. Johannes Schlotterbeck helyi plébános idejében kereszteltek. Egyben mellettük a szüleik, keresztzüleik és a keresztelt születésének hónapja, napja, órája. Isten hozzon szerencsét.

Kezdődik 1656. február 14-én.”

Öschelbronn bei Herrenberg (1663-1687)

Öschelbronn párszáz lakosú település lehetett Johannes Schlotterbeck idején, még 1790-ben is csak 305 női tagot számolt az egyházközség. A böblingeni járáshoz tartozó település 1971-ben egy népszavazást követően egyesült Gäufelden néven a szomszédos Nebringennel és Tailfingennel.

Öschelbronn első temploma a XI-XII. században román stílusban épült, amit a XIII-XIV. században gótikus stílusban átépítettek, megnagyobbítottak és kiegészítették a ma is látható masszív templomtoronnyal.

15. ábra: Evangélikus templom, Öschelbronn

A csarnoktemplom legrégebbi, román stílusú részei a keleti kórus és a késő gótikus templomhajó nyugati oldalán a templomtorony alsó szintjei. A templomtorony földszintjét 1882-ben bordás boltozattal fedték be. Később a harangtorony befogadására kibővítették, és keresztben nyeregtetővel fedték be.

A hajó trapéz alakú festett famennyezettel lezárt belső terében a hosszanti oldalakon galériákat, később pedig a torony felőli oldalon egy további galériát építettek be, amelyen a Johann Heinrich Schäfer által 1882-ben épített orgona áll.

A templom előtt álló „fachwerkes” lelkészi irodaépület a XVIII. századba épült, tehát Johannes és családja azt még nem használhatta, viszont a templom belseje nem sokat változott.

Az 1970-es években már majdnem lebontották a régi templomot, de végül a felújítás mellett döntöttek. A rendszeres istentiszteleteket áthelyezték egy modern épületbe, de a templomban a mai napig tartanak esküvőket, aratási imaórákat, aratási hálaadó ünnepeket és templomi koncerteket.

16. ábra: Az öschelbronni templom belseje

Itt (is) megtaláltam Johannes „beiktatási” bejegyzését 1663-ból. Ráadásul az első megkeresztelt gyermek pont az ő fia, Georg Ehrenreich (G-07) (*1663. március 12.) volt. Összehasonlítva a három bejegyzést (1654., 1656. és 1663.), megállapítható az „azonos kezűség”, azaz mindhárom bejegyzés Johannestől származik. Ezt az izgalmas felfedezést az is megerősíti, hogy a lenti bejegyzés egyes szám első személyben („ich”) íródott.

Verzeichniß der Jenigen Kindern, so von mir
 H. Jos. Schlotterbeck, von Eubünz, gewesener
 Pfarrer in Eubünz, in A. S. P. S. S. S.
 am 12. März 1663. d. S. P. S. S.
 bezeugt, wie folgt.

NAM.	INFANTES.	PARENTES.	PATRINI.	ANNO, MENSIS, DIES, HORAE.
I.	Georg Ehrenreich.	H. Jos. Schlotterbeck Pfarrer: D. S. P. S. S. Paul. Barbara, ge- wesen Pfarrerin.	Sere: Adam Egerling, Pfarrer von Eubünz, D. S. P. S. S. Sere: Maria Catharina von Eubünz, D. S. P. S. S. Jacob Bögel, Pfarrer von Eubünz, D. S. P. S. S. Sere: Maria Catharina von Eubünz, D. S. P. S. S.	Am 12. März 1663. d. S. P. S. S. d. S. P. S. S. d. S. P. S. S.

17. ábra: Johannes Schlotterbeck bejegyzése az öschelbronni anyakönyvbe (1663)

Németül:

Verzeichnus derjenigen Kindern, so von mir M. Johannes Schlotterbechs, von Tübingen, gewesener Pfarher zu Alpirspach, im Closter, nach dem ich den 28. Jan. anno 1663. diese Pfare bezogen, seind getaufft worden.

Infantes	Parentes	Patrini	Annus, mensis, dies, horaque
Georg Ehrenreich	M. Johannes Schlotterbechs Pfarher; dessen ehrliche Hausfrau Barbara gebohrne <i>Jenischin</i> .	Herr Georg Ehrenreich Freyherr von <i>Bernerding</i> , dessen Schwester, Fraulein Maria Catharina, von <i>Bernerding</i> . Item Herr Jacob Vögelin, Schultheis alhier, und Brigitta, H. M. Johannes Michael Hoscher, pforher von E...fing eheliche Hausfrau.	Anno 1663. die 12. Martii nachts 1 Viertel stund vor 12 Uhr gebohrn; wurde den 14. getauffet NB. Officio pastoris functus H. M. Johannes Michael Hosch, Pastor in E...fingen; sympatriota, ...

Magyarul:

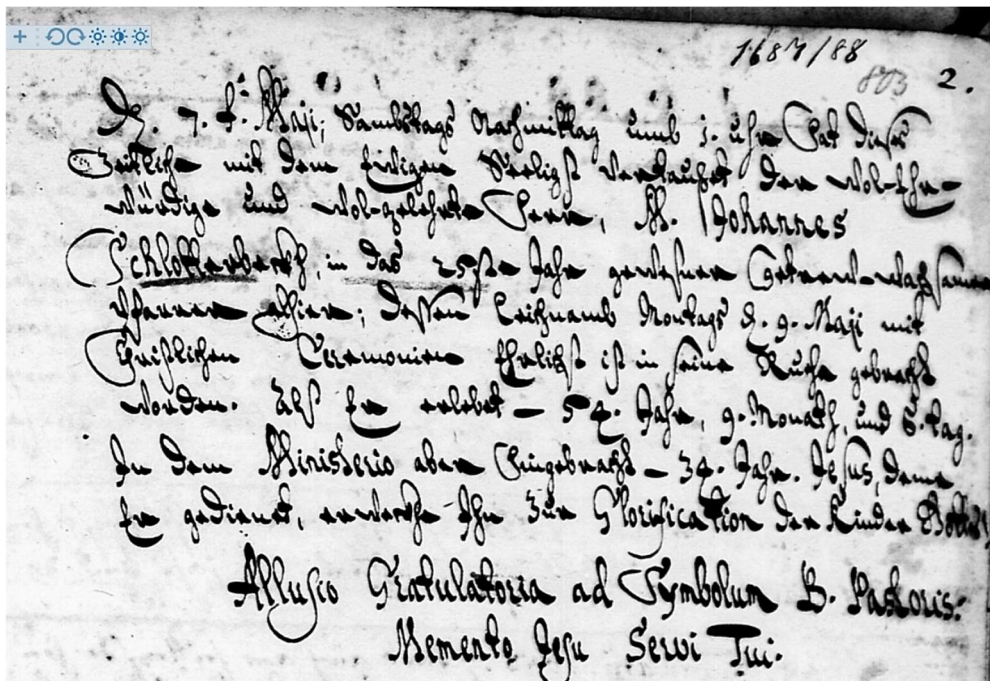
Azon gyermekek jegyzéke, akiket én, a tübingeni M. Johannes Schlotterbeck, egykori alpirsbachi plébános kereszteltem meg *Closterben* / a kolostorban, miután 1663. január 28-án elfoglaltam ezen plébánosi tisztséget.

gyermek	szülők	keresztszülők	év, hónap, nap, óra
Georg Ehrenreich	M. Johannes Schlotterbeck plébános; törvényes felesége, Barbara született <i>Jenisch</i> .	Georg Ehrenreich, <i>Bernerding</i> bárója, és testvére, Maria Catharina von <i>Bernerding</i> kisasszony Továbbá Jacob Vögelin úr, helyi soltész, és Brigitta, M. Johannes Michael Hoscher, E...fingeni plébános, törvényes felesége	Született 1663. március 12-én éjjel 12 előtt negyed órával; kereszteltetett 14-én. Nota bene Plébánosként keresztelte M. Johannes Michael Hosch úr, e...fingeni plébános, földije, ...

Johannes Schlotterbeck és Barbara Jenisch gyermekei a WKGO szerint (2. - 5. * Alpirsbach, 6. - 16. * Öschelbronn):

1. Barbara Margarethe, * 10.12.1654 Rottenacker, oo 24.4.1683 Kuppigen: Hans Ulrich Wiedmayer, ebd., Va. ..., Schultheiß
2. Maria Magdalena, * 11.6.1656, + 26.11.1674 Öschelbronn
3. Johann, * 22.12.1657, Schreiner (ács, asztalos) Calw, oo 26.2.1680 ebd.: Sara Rentschler
4. Anna Johanna, * 22.4.1660, oo 7.7.1685 Öschelbronn: Martin Bühler, Schulm. und Leineweber (iskolamester és vászonszövő)
5. früh + (korán meghalt)
6. Georg Ehrenreich, * 12.3.1663, Chirurg in Holland (sebész Hollandiában)
7. Konrad, * 13.2.1665, Sattler (szíjgyártó, de inkább bőrműves)
8. Jakob Friedrich, * 13.2.1667
9. Maria Dorothea, * 2.2.1668, + 21.8.1742 Spiegelberg
10. Johann Georg, * 25.4.1670, Kupferschmied (rézműves)
11. Hans Christoph, * 1.4.1671, Barbier (borbély), oo 3.11.1691 Hoheneck: Margarethe Schaudin, Va. Hans [Schaudin], Fischer (halász) Hoheneck
12. - 14. früh + (korán meghaltak)
15. Susanne Magdalena, * 27.6.1678, + 10.7.1764 Wildberg, oo 15.10.1709 ebd.: Johann Michael Pistor, Schreiner (ács- és asztalos inas), Va. Johann Michael, Schreiner (ács, asztalos) ebd.
16. Maria Katharina, * 31.8.16806

Johannes – mai szemmel fiatalon, 55 éves korában – 1687-ben hunyt el Öschelbronnban. Ebből az alkalomból hosszú és „szép” bejegyzés született az egyházi anyakönyvben, aminek német átiratát Thomas Begrich barátom szervezésének köszönhetem.

18. ábra: Johannes Schlotterbeck halotti bejegyzése

⁶ WKGO, 2024. augusztus 26.

<https://wkgo.de/wkgosrc/pfarrbuch/cms/index/7197>

„Den 7t[en] Maji, Sambstags Nachmittag umb 1. Uhr hat dieses Zeitliche mit dem Ewigen Seeligst vertauschet der wohlehrwürdige und wohlgelehrte Herr, H[och]h[ö]blicher Johannes Schlotterbeckh, in das 25te Jahr gewesene Gerichts-Waysen[] Pfarrer alhier; dessen Leichnamb Montags d[en] 9. Maji mit Christlichen Ceremonien Ehrlichst ist in seine Ruhe gebracht worden. Als Er erlebet 54. Jahr, 9. Monath, und 8 [6?] Tag. In dem Ministerio aber eingebracht 34. Jahr. Jesus demb Er gedienet, erwecke Ihn zur Glorification der Kinder Gottes.

Allusio Gratulatoria ad Symbolum B. Pastoris
Memento Jesu Servi Tui.
Num Paradisiacos Mansus facis, optime, Jesum
Nonne vides Servi sic Meminisse Sui?”

Magyar fordításban:

„Május 7-én, szombat délután 1 órakor a tiszteletreméltó és tanult M. Johannes Schlotterbeck úr öröklétre szenderült, miután 25 évig volt itt gondos és figyelmes helyi plébánosunk;

testét hétfőn, május 9-én temettük el igen nagy tisztelettel keresztény ceremónia szerint. Élt 54 évet, 9 hónapot és 6 napot. Szolgált 34 évet. Jézus, akit szolgált, támassa fel majd Isten gyermekeinek megdicsőülésekor.

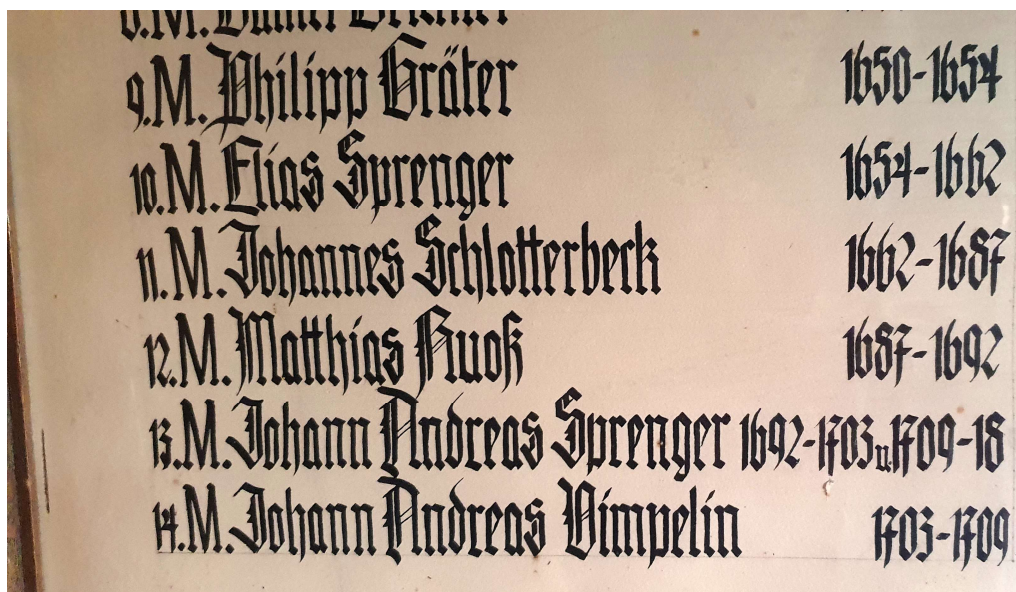
Üdvözítő példa a boldog pásztor jelképéhez
Jézus Urunk, ne feledkezz meg szolgálódról!
Vajon a Paradicsomot ..., Jézus,
nem látod, hogy szolgáló így emlékezik?”

Johannes felesége, Barbara 17 évvel élte túl férjét és szintén ezen a településen halt meg 1700-ban. Az ő halotti anyakönyvi bejegyzésének átirata:

„Vis. Virid[ium] starb Fr[au] Barbara weyl[land] Hr H[och]h[ö]blichen Joh[ann] Jac[ob] Schlotterbeckhe vieljährigen beschwerlichen Pfarrers allhir hinderlassene Wittib, und ward folgenden Tags die viridium im Beysein und Begleitung beider verwittibten Freyen von Bernedum christ[ichen] Zurreden bestattet ihres Alters 67 Jahr.”

Leszármazottjaik közül számunkra Hans Christoph Schlotterbeck a legfontosabb. Vele még találkozunk Hoheneck-ben.

[A templomban 2024. júliusban az aktuális lelkész fogadott nagyon kedvesen. Megmutatta a templomot, és a lelkészi hivatalban a korábbi lelkészek listáját, köztük természetesen Johannes Schlotterbeck nevét.]

19. ábra: A korábbi lelkészek névsora Öschelbronnban (RI, 2024)

Az érdekesség kedvéért a következőkben bemutatom Johannes Schlotterbeck és Barbara Jenisch egyik gyermekének, Barbara Margarethe Schlotterbeck-nek néhány lezármozottját, egészen napjainkig.

G-07 Barbara Margarethe Schlotterbeck

K: 01 03 01 06 01 07 01 00 00 00 00a
 Sz: Rottenacker, 1654. december 10.
 A.n.: **Barbara Jenisch**
 F.: Hans Ulrich Wiedmayer (*1654.)
 E.: Kuppingen, 1683.

20. ábra: Kuppingen lát képe. Ma Herrenberg egyik városrésze

G-08 Hans Friedrich Wiedmayer

FS: GHRH-7H6
 K: 01 03 01 06 01 07 01 01 00 00 00a
 Sz: Kuppingen, 1685.
 A.n.: Barbara Margarethe Schlotterbeck
 F.: Sophia Barbara Wörner (*Kuppingen, 1690.)

G-09 Sophia Barbara Wiedmayer

K: 01 03 01 06 01 07 01 01 01 00 00a
Sz: Kuppingen, 1711.
A.n.: Sophia Barbara Wörner
F.: Michael Hofmeister (*Kuppingen, 1713., +Kuppingen, 1779.)
H.: Kuppingen, 1783.

G-10 Johann Michael Hofmeister

K: 01 03 01 06 01 07 01 01 01 01 00a
Sz: 1737.
A.n.: Sophia Barbara Wiedmayer
F.: Anna Barbara Stigelmayer
H.: 1786.

G-11 Elisabetha Magdalena Hofmeister

FS: G7X3-LQP
K: 01 03 01 06 01 07 01 01 01 01 01a
Sz: Kuppingen, 1768.
A.n.: Anna Barbara Stigelmayer
F.: Johann Michael Sautter (1768-1830.)
H.: Reusten, 1830.

Reusten Tübingen és Herrenberg között fekvő, nagyon kicsi falu. (Még 1855-ben is csak 610 lakosa volt.) Ma Ammerbuch településrésze.

21. ábra: Reusten napjainkban

G-12 Johann Martin Sautter

K: 01 03 01 06 01 07 01 01 01 01 01 01a
Sz: Reusten, 1794.
A.n.: Elisabetha Magdalénái Hofmeister
F: Martha Reichart (Reusten, 1797 – Reusten, 1840.)
H.: Reusten, 1869.

A falusi házaspárnak 10 gyermeke született, közülük mi most Péter sorsát követjük tovább az évszázadok vérzivatarában.

G-13 Peter Sautter

FS: LCMX-4HG
K: 01 03 01 06 01 07 01 01 01 01 01 05a
Sz: Reusten, 1826.
A.n.: Martha Reichart
F: Margaret Snack (kb. 1822-1865.)
H.: Lexington, Le Sueur, Minnesota, United States⁷, 1903.

OLD MAN KILLED BY TRAIN.

Peter Sautter, Sr., Aged About 70, Killed By Train No. 40, Near Le Sueur Center, Minn.

Peter Sautter, Sr., aged about 70, was struck and instantly killed by passenger train No. 40, on the Milwaukee Short Line near the village of Le Sueur Center yesterday morning about 10:35.

It appears that the old gentleman was walking along the tracks on his way to Le Sueur Center, and being hard of hearing did not hear the train coming. He was struck just this side of the station, where the track makes the curve coming into the village.

The old gentleman was a veteran of the Civil war and was residing with his son, Peter, on a farm about one and one-half miles from Le Sueur Center.

⁷ Wikipedia, 2024. augusztus 27.

https://en.wikipedia.org/wiki/Lexington,_Le_Sueur_County,_Minnesota

Peter Sautter, felesége és négy gyermeke már szerepel az 1860. évi minnesotai népszámlálási adatbázisban. Korábban Indiana államban éltek 1856-ig. Alapvetően földműveléssel foglalkozott. Hat gyermekük született.

Peter 1903-ban, 70 éves korában halt meg, amikor magányosan sétált Lexington környékén a vasúti sínek mellett és elütötte a vonat.⁸ A gyászjelentések szerint Peter a polgárháború veteránja volt. Három évig szolgált a Minnesotai 10. önkéntes gyalogezred soraiban.

G-14 Jacob Sautter

K: 01 03 01 06 01 07 01 01 01 01 01 05 03a
Sz: Crown Point, Lake, Indiana, United States, 1856.
A.n.: Margaret Snack
F: Anna Mary Cobbler (1856-1918.)
H.: Lexington, Le Sueur, Minnesota, United States, 1951.

Jacob a helyi iskola elvégzése után az édesapja farmján dolgozott, majd önálló birtokot hozott létre és fejlesztett. Végül 180 acre-t művelt meg. (Egy acre 0,4047 hektárnak felel meg.)

Mary Cobblerrel – aki még Németországban, Kuppingenben született – 1875-ben kötött házasságot. Tíz gyermekük született.

Jacob 94 éve korában halt meg. 34 unokát, 54 dédunokát és 5 ükunokát (!) hagyott maga után.

22. ábra: A képen a Le Sueur megyei Lexington township (ebben az értelemben talán farmokkal teletűzdelt mezőgazdasági vidék) „városháza”.

⁸ Find a Grave, 2024. augusztus 27.

<https://www.findagrave.com/memorial/101411494/peter-sautter#view-photo=188646176>

G-15 Pauline Sautter

K: 01 03 01 06 01 07 01 01 01 01 01 01 05 03 03a
Sz: Lexington, Le Sueur, Minnesota, United States, 1880.
A.n.: Anna Mary Cobbler
F: George Wellington Ellingsworth (1872-1940.)
E: Hennepin megye, Minnesota állam, 1902. január 1
H.: Waterville, Le Sueur, Minnesota, United States, 1935.

Application for Marriage License.
By George Ellingsworth To Wed Pauline Sautter
State of Minnesota, }
County of Hennepin. } ss.
George Ellingsworth being duly sworn, deposes
and says that he he has attained the full age of twenty-one years and upwards, the
lady Pauline Sautter he intends to marry is of lawful age to contract marriage, to-wit: eighteen
years and upwards, and is a resident of Minneapolis Hennepin County; that neither party has
ever been married
that they are not related to each other.
that neither party to said marriage is epileptic, imbecile, feeble-minded or afflicted with insanity, and that no
legal impediment exists to said contemplated marriage.
Subscribed and sworn to before me this 31 day of Dec, 1901
W. Sautter
Deputy Clerk of District Court.

23. ábra: Az esküvői engedély kérelemhez szükséges nyomtatvány

G-16 Margaret Mae Ellingsworth

K: 01 03 01 06 01 07 01 01 01 01 01 01 05 03 03 03a
Sz: Kasota Township, Le Sueur, Minnesota, United States, 1905.
A.n.: Pauline Sautter
F: Grant Clifford Francisco (1897-1979.)
H.: Waterville, Le Sueur, Minnesota, United States, 1980.

G-17 Geraldine Margaret Francisco

K: 01 03 01 06 01 07 01 01 01 01 01 01 05 03 03 03 01a
Sz: Waterville, Le Sueur, Minnesota, United States, 1923.
A.n.: Margaret Mae Ellingsworth
F: Herschel Albert Pullen (1922-2013.)
H.: Waterville, Le Sueur, Minnesota, United States, 2002.

Életéről keveset tudunk, csak annyit, hogy „Sam” volt a családi beceneve.

G-18 Michael Pullen

K: 01 03 01 06 01 07 01 01 01 01 01 01 05 03 03 03 01 01a
Sz: 1946 körül
A.n.: Geraldine Margaret Francisco
F: Yvonne

2024-ben Vero Beach-en éltek, Floridában. Lakcímük: 1825 42nd Ave, Vero Beach, FL.

G-19 Kristen Pullen

K: 01 03 01 06 01 07 01 01 01 01 01 01 05 03 03 03 01 01 01a
Sz: 1975. körül
A.n.: Yvonne
F: Peyton Jones

Nagyanyja gyászjelentésében és édesapja „háztartási adataiban” szerepel.

24. Kristen Pullen és családja⁹

A család a mai napig Vero Beach-en él. Jones úr rágcsáló- és rovarirtó kisvállalkozást üzemeltet.¹⁰

⁹ Facebook, 2022

<https://www.facebook.com/kristen.p.jones.75>

¹⁰ LinkedIn, 2024. augusztus 27.

<https://www.linkedin.com/in/james-peyton-jones-b8273336/>

25. ábra: Vero Beach madártávlattól

G-20 Paisley Jones

K: 01 03 01 06 01 07 01 01 01 01 01 01 05 03 03 03 01 01 01 01a
 Sz: 2016. körül
 A.n. Kristen Pullen

Mindez táblázatos formában. Látszik, hogy az USA-ban három-négy generációval „előttünk járnak”.

2..	Wolf Sch.	
3.	Hans „Johannes Sch.”	
4.	Sebastian Sch.	
5.	Johannes (Hans) Sch.	
6.	Johannes Sch.	
7.	Barbara Margarethe Sch.	Hans Christoph Sch.
8.	Hans Friedrich Wiedmayer	Johann Georg Sch.
9.	Sophia Barbara Wiedmayer	David Sch.
10.	Johann Michael Hofmeister	Johann Christoph Sch.
11.	Elisabetha Magdalena Hofmeister	Réthy András Vilmos (sz. Sch.)
12.	Johann Martin Sautter	Réthy Béla I.
13.	Peter Sautter	Réthy Imre I.
14.	Jacob Sautter	Réthy Imre II.
15.	Pauline Sautter	Réthy Anna
16.	Margaret Mae Ellingsworth	Hendricks Levin Bálint
17.	Geraldine Margaret Francisco	
18.	Michael Pullen	
19.	Kristen Pullen	
20.	Paisley Jones	

G-07 Anna Johanna Schlotterbeck

K: 01 03 01 06 01 07 03 00 00 00 00
Sz: Alpirsbach, 1660. április 22.
A.n.: **Barbara Jenisch**
F.: Martin Bühler (Öschelbronn, 1654 – Öschelbronn, 1735.)
E.: Öschelbronn, 1685.

Anna Johanna 3 éves volt, amikor apja, Johann Schlotterbeck Öschelbronn-ba került lelkésznek. Nyilván ebben a kicsi faluban ismerkedett meg férjével. Martin Bühler foglalkozása a WKGO szerint iskolamester és (len-)vászonszövő (Schulmeister und Leineweber) volt.¹¹

A házasságból tíz gyermek született. Pár generációval később, 1845-ben valamelyik Bühler családtag (leszármazott?) megvásárolta – még mindig Öschelbronnban – a képen látható, 1799-ben épített lakóházat.

26. ábra: A Bühler család lakóháza Öschelbronnban 1911-ben¹²

Az épületet 1990-ben eredeti helyén lebontották és újraépítették a Beuren-ben található skanzenben.¹³

¹¹ WKGO, 2024. augusztus 25.

<https://wkgo.de/wkgo/src/pfarrbuch/cms/index/7197>

¹² Beureni Szabadtéri Múzeum

Internet, 2024. augusztus 27.

<https://www.freilichtmuseum-beuren.de/museum/vorstellung-museumsgebaeude/haus-aus-oeschelbronn/>

¹³ Beureni Szabadtéri Múzeum

Internet, 2024. augusztus 27.

<https://www.freilichtmuseum-beuren.de/ihr-besuch/kurzportraet-fremdsprachen/uedvoezueljuek/>

27. ábra. A Bühler család egykori lakóháza a szabadtéri múzeumban¹⁴

G-07 Georg Ehrenreich Schlotterbeck

K: 01 03 01 06 01 07 04 00 00 00 00
Sz: Öschelbronn, 1683.
A.n.: **Barbara Jenisch**

A WKGO szerint Hollandiában dolgozott sebészként.¹⁵

G-07 Hans Christoph Schlotterbeck

FS: KNXW-39K
K: 01 03 01 06 01 07 09 00 00 00 00
Sz: Öschelbronn, 1671. április 1.
A.n.: **Barbara Jenisch**
F.: **Margaretha Schaude** (Hoheneck, 1667 – Hoheneck, 1746.)
E.: Hoheneck, 1691. novembere 3.
H.: Hoheneck, 1735. április 21.

Hans Christoph foglalkozására nézve borbély volt és talán sebész is. Fiatalon hagyhatta el az öschelbronn-i szülői házat, és a sors az onnan 65,1 km-re ÉK-re található Hoheneck-be vetette (a település 1926. óta Ludwigsburg részét képezi). Ott ismerte meg és vette feleségül 20 éves korában a nála négy évvel idősebb Margaretha Schaude-t, akinek az apja „polgár és halász” volt. **Hans Schaude** úr nagy valószínűséggel a Neckar folyóból fogta ki a halakat.

¹⁴ Beureni Szabadtéri Múzeum
Internet, 2024. augusztus 27.

<https://www.freilichtmuseum-beuren.de/museum/vorstellung-museumsgebaeude/haus-aus-oeschelbronn/>

¹⁵ WKGO, 2024. augusztus 25.

<https://wkggo.de/wkgosrc/pfarrbuch/cms/index/7197>

28. ábra: A Neckar Hoheneck-nél

Az esküvőre bizonyára a XV. század végén épült, a lenti képen látható Wolfgangkirchében került sor.¹⁶

29. Az evangélikus templom Hoheneckben, amit 2024-ben nem találtunk meg

¹⁶ Wikipedia, 2024. augusztus 27.
[https://de.wikipedia.org/wiki/Wolfgangkirche_\(Hoheneck\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Wolfgangkirche_(Hoheneck))

Íme a házassági anyakönyvi bejegyzés:

D[en] 3t[en] Novembris haben Christoph Schlotterbecks Barbierer Geselle
H[och][öblichen] Joh[ann] Schlotterbecken seel[igen] Pfarrers Zur [Öschel-bronn] hin-
derlassener ehelich lediger Sohn,
Und Margaretha, Hanß Schaudes Bürgers und Fischers eheleibliche ledig Tochter ihre
eheliche Pflicht bestättigen lassen.

Magyarul:

November 3-án Christoph Schlotterbeck borbély legény, az öschelbronni lelkész, Jo-
hann Schlotterbeck hátrahagyott, törvényes és nőtlen fia, valamint Margaretha, Hanß
Schaude polgár és halász törvényes és hajadon leánya megerősítették házassági kö-
telességüket.

A település „kicsinységéről” sokat elmond, hogy abban az évben ez volt az egyetlen
evangélikus házasságkötés. A falu XVII. századi történelméből azt érdemes kiemelni,
hogy a Harmincéves háború során 1643-ban kifosztották és gyakorlatilag porig éget-
ték.

1692. és 1711. között öt fiú és négy leánygyermek született a házasságból. Róluk – a
mi közvetlen ősapánk (Johann Georg) kivételével – nagyon keveset tudunk.

1. Anna Maria	* 1692.	
2. Barbara	* 1693.	
3. Johannes I.	* 1694.	
4. Maria Catharina	* 1699.	
5. Jakob Friedrich I.	* 1701.	
6. Johannes II.	* 1703.	
7. Johann Georg	* 1706.	
8. Maria Barbara	* 1709, + 1774., ∞ 1737.	Josef Knaussmann
9. Gottlieb	* 1711	

G-08 Jakob Friedrich I. Schlotterbeck

K: 01 03 01 06 01 07 09 04 00 00 00
Sz: Hoheneck. 1701. január 8.
A.n.: Margaretha Schaudé
F: Elisabetha Barbara Leitzer (1702-82.)
E: Steinheim an der Murr, 1725.

Gyermekeik:

1. Margaretha	* 1726.	∞ Johann Friderich Pfau
2. Sofia Elisabetha	* 1730.	
3. Jacob Fredrich II.	* 1734.	
4. Lucas Ferdinand	* 1738., + 1765.	
5. Benedicta	* 1741., + 1819.	∞ Friederich Jakob
6. Elisabetha	* 1745.	

G-09 Jakob Friedrich II. Schlotterbeck

K: 01 03 01 06 01 07 09 04 03 00 00
Sz: Steinheim an der Murr, 1734. szeptember 26.
A.n.: Elisabetha Barbara Leitzer (1702-82.)
F: Christina Gebhardt (1732-88.)
E: Böblingen, 1755. augusztus 31.

A Jakob Friedrich férfiág itten véget ér. Gyermekük:

1. Rosina Margaretha	* 1756.	∞ Georg Adam Müller
2. Christina Elisabetha	* 1758.	∞ Johannes Matesckrin
3. Anna Barbara	* 1760.	
4. Anna Maria	* 1763.	
5. Jakob Friedrich III.	* 1765., + 1768.	
6. Anna Catharina	* 1767.	
7. Christina Margaretha	* 1769., + 1771.	
8. Christina Margaretha	* 1773., + 1817.	∞ Andreas Blessing
9. Dorothea	* 1780., +1815.	

Vége a második fejezetnek. A folytatásban a Stetten im Remstal-ban és környékén élő rokonokat mutatjuk be. Az első szereplő **Johann Georg Schlotterbeck** lesz.

Lezárva:

2024. augusztus 27.

Réthy Imre